

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 7.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 16. februar 1935.

Kostar kr. 1,50 fjórhingsárið — Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstoðum
og skrivstovuni. Telt. 143.

9. árg.

Er Gablavalðið í váða?

ella hví verjir „Dimmalætting“
vinnuflokkinn?

**Tann eini ravnurin heggur
ikki eyguni út á øðrum; tí
teir eru svartir báðir.**

»Det er mange Aar, siden Færingene begyndte at drive Storfiskeri ved Grønland, og det er vel paa det nærmeste lige saa mange Aar, siden Fiskekøbere begyndte at sende Storfartøjer derop for at købe Fisk fra Færøkerne«. Hesi vísdomsorð skrifvar »Dimma« nú um dagirnar og leggur so aftrat: »Megen Fortjeneste kunde der som Regel ikke være for Fiskerne eller Rederne ved at sælge Saltfisk fra Last paa grønlandsk Territorium«. »Dimma« er tí ógviliga fegin yvir, at nú er vón um at ein broyting kemur í lag soleiðis, at í hvussu so er, reiðararnir kunna fáa meira fyri teirra part.

Hvussu mikið fiskimenninir fáa, tað heldur »Dimma« ikki gerst við. »Hon sigur: „Man nødes desværre til at tilpasse sig efter de Vilkaar, hvorunder man er henviset at arbejde“ — fær fiskimaðurin 600 krónur um árið, ja so má hann binda sær og konuni og børnunum hungursbandið um kroppin. Kemur ársvinnan longur niður, ja, so má hungursbandið rubbast enn og fastari og fastari, so hvørt sum inntøkan minskar — »man nødes desværre til at tilpasse sig o. s. fr. . .«. »Hon skuldi lagt aftrat: »Rura, rura barnið!« tí tað er tann songurin, sum best hóskar at syngja fyri eitt blað, sum hevur til uppgávu at rura fólki í svøvn. Hevði blaðstjóri »Dimmalættingar« livað í teim korum, sum mangur arbeiðsmaður og fiskimaður livir undir, so hevði hann neyvan sagt, at »man nødes desværre til at tilpasse sig«. — Síkt er gaman í at siga, tá ein situr mettur og væl settur saman við ríkmønnum, sum halda einum uppi — og enná geva einum friar reisir runt um í Europa og aðrastaðni afturfyri at syngja fyri arbeiðs- og fiskimønnum: »Rura, rura barnið!!!« »Man nødes desværre til at tilpasse sig . . . naar man baade mangle uhemmede Bevægelsesforhold og til Dels Fiskefartøjer, som er egnede til at gøre saa-vel Redere som Fiskere uaf-

hængige af Chancer for Tredjemænd«. Lat okkum rura fólki í svøvn heldur hetta stórmanna-bláð og skova út yvir tað stóra misstak lógtingsins, at tingið ikki saman við F. F. og øðrum feløgum og tildeils privatum monnum hevur roynt at fáa eitt móðurskip, sum kann gera okkum »uafhængige af Chancer for Tredjemænd«.

Tað skal litíð bata at gera skarvslop og loypa á javnaðarmenn t. v. s. harra P. M. Dam og undirritaða og aðrar fyri, at vit hava avist brekini við tí privatkapitalistiska felagnum, sum nú skal keypa eitt stórt skip, sum skal vera einsamt um flutningin til og frá Grønlandi.

At vit hava »tillagt det endnu ikke startede Selskab og dets Fremtidsvirksomhed alle lumse Hensigter« er alls ikki rætt; men vit vita, hvussu vordíð ið er allastaðni, har eitt felag ræður einsamt, væl at merkja, tá ið tað er eitt privatkapitalistiskt felag. At hetta nýstovnað felag er stovnað av turrum og berum kærleika til fiskimennin, tað fær »Dimmalætting« ikki meg at trúgva. Hvønn man hon fáa at trúgva slíktum?

»Dimmalætting« roynir at peika fólki á, hvussu óreindir, ið javnaðarmenn eru, tá teir loypa á hetta nýggja felagið, tí tað er eitt føroyskt felag. Hygga sigg! »Dimmalætting« kann hava kærleika til føroyskt, tá tað passar henni og tað vil siga, tá tað eru føroyskir kapitalistar ella rættari sagt:

**útlendskir kapitalistar við
føroyskum leigusveinum ella
húskøllum, Gablum.**

»Dimmalætting« hevur væl frætt, at eitt felag eitur Shell? Vil »Dimmalætting« billa fólki inn, at Shell er ein føroysk fyrítøka? Shell vil selja olju, tað veit »Dimmalætting«, hon veit eisini, at retlanin er, at tann stóri damparin skal forá olju til øll tey føroysku skipini.

Eru Føroyingar so góðvarnir av sær, at teir ikki duga á at skyna, hvat ið føroyskt er, ella

hvat ið er útlendskt? Trýr »Dim.« tað? Eg veit væl, at tey menniskju, sum einki blað lesa uttan »Dimmalætting«, kunna trúgva mongum og hvørjum; men tey fækast í hvørjum — títetur.

Tað er allastaðni í veröldini síður kapitalistanna, at nýta nationalar fjaðrar at pynta seg við fyri at lokka hin minna mannin til sín fyri so at krækja fangarmarnar og bítiklørnar í teir.

»Dimmalætting« hevur ikki pyntað seg við slíkum fjaðrum fyrr; men nú tykist tað, sum at hin gamla hevur funnið einar tvær fjaðrar at seta í velið — tá ið hon eingi onnur ráð veit sær — »mangt er í neyðini nýtt« sigur orðatakið, og nú eru kapitalistarnir í vanda. Ná eru teir allir kroystir saman í ein flokk:

**Sambandsmenn fóru í úti-
deyðaveðri upp um fjøll við
adressuni hjá Jóhannesi og
Niclasi, „Dimmalætting“
skrifvar oddagrein fyri at
verja vinnuflokkinn.**

Hví? Já, tí, tað er sum hon sjálf sigur: »Det ny Grønlands-selskabs første Baad skal være at betragte som det første Slagskib i Vinnuflokksins, d. v. s. Kapitalisternes Tjeneste«.

»Har vi saa flere Vidnesbyrd behøve? Nýstast vit so at skriva meira um Gabel? Gablavalðið syngir nú sítt síðsta orindi. Nú hevur hin minni maðurin fingið eyguni upp. Øll vita, hvat ið klokkan er, tá ið »Dimmalætting« ikki veit sær onnur ráð enn at sláa á »nationalar« streingir.

J. H. Danbjørg.

Nólsoyarpáll.

Ein Føroyingur — Joensen — hevur nýliga flutt roðu í radio um Nólsoyarpáll.

»Dimmalætting«, »Føroyatíðindi« og »Krossur« eru farin at renna dyst um hesa roðu og hin gamla slóðbrótarin.

»Socialdemokraterne« í Keypmannahavn skrifvar um harra Joensens roðu:

„Færo-Helten.“

Tre betydelige Udsendelser bragte denne Lørdag. Sent vil man glemme Joensens Skildring af Poul Nolso, Færingernes prægtige Nationalhelst (født 1766), kendt og elsket af hvert Færo-Barn. Denne mærkelige Natur,

*) Ávist her.

Fiskaribankin

lænir fiskimønnum pening til
fulla útgerð og leigu av 4 500
tons skonnartum

Fiskimannafelagið

tekur eitt megnartak við at vera
administrator og geva fiski-
mønnum forskot uppá veiðina.

Tað kooperativa framtakið, ið »Dimma« bitur tenn ímóti, er vist, at tað er eydnast fiskimønnum í Vágoyinni, Sandoyinni og Suðuroy at fáa fiskaribankan hin danska, at læna tann pening, ið leiga og útgerð av fyra 500 tons skonnartum kosta. 40—45 menn skulu vera við hvørjari skonnartini.

Føroya Fiskamannafelag er gingið við til at standa fyri og skipa fyrítøkuni, og vil tað

hjálpa fiskimønnum við forskoti til familjurnar heima.

»Dimmalættingar« hjartailliska av hesari roynd man stava frá, at fiskimenn hava vent sær til javnaðarmenn í hesari roynd. Neyðar hon, ið ikki kann bara sær, men má sýna sína sonnu náttúru sum láturverja fyri . . . lat okkum ikki elva henni búk-illsku til hjartaillskuna við at siga tað. Hon hevur tað nóg ilt sum er.

Dødens Agenter.

Den amerikanske Senatskomite
forbereder nye Afsløringer af
Ammunitions-Industrien.

Om faa Dage vil det amerikanske Senats »Ammunitions-komite« genoptage Undersøgelserne af Ammunitionsindustriens Arbejdsmetoder, og midt i Pausen under de sensationelle Afsløringer kunde det maaske være passende at opsummere Resultaterne af det sidste halve Aars Undersøgelser. Beretningen viser at:

»Engelske og amerikanske Fimaer »delte« Verdensmarkedet for Undervandsbaade og eksplosive Stoffer, delte Fortjenesten og udvekslede hemmelige Opfindelser og Arbejdsmetoder.

Amerikanske Patenter bidrog til, at de tyske Undervandsbaade kunde ramme amerikanske Handelsfartøjer mere effektivt under Verdenskrigen; en amerikansk Øpskrift til Fremstilling af Krudt blev solgt til Japan paa et Tids-punkt, da Forholdet mellem Amerika og Japan var meget spændt som Følge af Japans Indmarch i Manchuriet; amerikanske Kugler blev affyret fra Kanoner baade fra Bolivia og fra Paraguays Side, medens amerikanske Diplomater arbejdede for at skaffe Fred i Chaco.

I Lighed med deres Konkurrenter i andre Lande, syntes de amerikanske Fabrikanter af Krigsmateriel aabenbart ikke, at der var noget forkert i at stikke Vaaben i Hænderne paa eventuelle Fjender. De solgte ikke alene deres egne private Opfindelser til Udlandet; men lokkede Hærens Hemmeligheder ud af